ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1993 йил 21 январь
ПАЙШАНБА
№ 9 (5.452).
НАРХИ: ОБУНАЧИГА 3 СУМ, СОТУВДА 5 СУМ.

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ОСТАНКИНО:
ПРЕЗИДЕНТ—ЎЗБЕКИСТОНГА ЮКСАК ИШОНЧ, ҲУРМАТ-ЭҲТИРОМ

«Останкино» телевиденеси орқали «Уларни халқ сайлаган» туркумида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳақидаги телекўрсатувда барқарор ривожланаётган, тинчлик-осойишталикни таъминлаб, танлаб олинган йўлдан комил ишонч билан бораётган мустақил Ўзбекистон эътироф этилди. Президентимизнинг халқпарвар сиёсати, кенг қамровли фаолиятига алоҳида ўрин берилди. Бу юртбошимизга, демакки, ҳур Ўзбекистонга кўрсатилган юксак ишонч, ҳурмат рамзидир.

Илгарилари марказдаги экранлар, газета ва журналлар Ўзбекистонни танқид қилишдан нарига ўтишмасди. Бу сафарги «Останкино» кўрсатувига адолат кўзи билан ёндошишибди. Унда серқуёш диёрнинг жўшқин ҳаёти, соғлом муҳити, фидокорона меҳнати ҳаққоний акс эттирилди. Бу биз —чўпонларни ҳам кайфиятига-кайфият қўшди. Ўзимча фикр қиламан: эзгу ниятни дилга жо қилиб ҳалол, ҳамжиҳат ишлаган кишилар, албатта, юзага чиқадилар.

АДОЛАТ КЎЗИ БИЛАН

Адолат юзасидан айтиш керак, мустақилликка эришганимизга бир ярим йил бўлишига қарамай олға томон дадил қадам ташлашга эришдик. Президентнинг ҳаётбахш фармонлари шарофати туфайли республикада 500 минг гектар ер қишлоқ аҳолисига томорқа сифатида берилди. Режадаги оқ олтиннинг 15 фоизи, режадан ортиқчасининг ҳаммаси хўжаликлар ихтиёрида қолдирилганлиги меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашда муҳим омил бўлмоқда.

Ҳозир чўпонлар учун энг масъулиятли палла. Чорва қишловини беталафот ўтказиш учун барча имкониятни ишга солаяпмиз. Яйловларда эл бойлиги — сурув-сурув қўйлар яйратиб боқилмоқда. Чорвадорларга алоҳида ғамхўрлик кўрсатилаяпти. Сидқидил тер тўкаётганлар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилмоқда. Ўтган йили тўл олиш режасини ортиғи билан бажардик. Эндиликда совлиқларни алоҳида рацион асосида парваришлаяпмиз. Ният кўкламда ҳар юз қўйдан камида 105 тадан соғлом қўзи олишдир. Муҳими ҳаётда саломатлик, тинчлик-хотиржамлик. Шу нарса бўлса кўнгилдаги оппоқ ниятлар рўёбга чиқаверади.

А. ХОШИМҚУЛОВ,
чўпон, Норин райони.

Мустақиллик, тинчлик, ҳамкорлик~

тараққиёт, бахт-саодат йўли

ЭЪТИРОФ

Ҳақиқат ўз ўрнини топади, деганлари рост экан. Мана Марказий Осиё минтақасидаги қардош республикаларни дунёнинг кўплаб мамлакатлари тан олди. Айниқса, Ўзбекистонимизнинг нуфузи тобора ортиб бораётгани кишини ҳурсанд қилади.

«Останкино» телемарказининг «Уларни халқ сайлаган» туркумидаги мазмунли кўрсатуви бизни тан олмаган, ўжар кишиларнинг фикр ва ўйлари беҳуда эканлигини исботлади. Энг муҳими шундаки, кўрсатувда Ўзбекистонимиз ҳаётида юз бераётган тарихий ўзгаришлар, миллий маданиятимиз, маънавиятимиз, халқимизнинг анъанавий урф-одатлари қайта тикланаётгани аниқ тасвирларда кўрсатиб берилди.

Кўрсатувда Республикамизда Президентимизга халқнинг меҳр-муҳаббати ғоят кучли эканлиги ўз ифодасини топган. Мен ана шундай ҳақиқатни ҳикоя қилувчи кўрсатувлар тарафдориман. Ўйлайманки, районимиздаги барча ўқитувчилар, халқ таълими ходимлари, мактабгача тарбия муассасаларининг тарбиячилари ҳам фикримга қўшиладилар. Назаримда ҳақиқат қарор топганлигининг маъноси шу бўлса керак.

М. АҲМЕДОВ,
Зангиота район халқ таълими бўлими мудирининг ўринбосари.

Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг ўн биринчи сессиясида таъкидлангандек, ўзбекларимизнинг бошқа халқларга муносабати ижобийдир. Юртимизда яшаётган бошқа халқ вакилларига одилона қараш, уларга меҳрибонлик қилиш биз учун маънавий бурчга айланган. Истиқболга эришган халқ ўзгаларга зуғум қилмайди. Биз тазйиқ ва таҳқирдан қутилган, ўз қадрини билган халқмиз.

ИФТИХОР

Халқ нойиби сифатида эл мушкулини осон этиш, сайловчилар наказини вақтида бажаришга астойдил интиляапман. Жумладан, Пахтаобод ноҳиясидаги эски трикотаж фабрикаси мослашмаган бинода жойлашган, У янги бинога кўчирилса бемалол 800 киши ишлаб, йилига 10 миллион дона кийим ишлаб чиқарадиган корхонага айланиши мумкин. Мен меҳнат қилаётган 114-механизациялашган қурилиш ташкилоти бу хайрли ишни амалга оширмоқчи. Шу кунгача Ёқубов номли жамоа хўжалигида қатор турар жой биноларини фойдаланишга топширдик. Пахтаобод шаҳар марказида замонавий поликлиника ишга туширилди. Ҳозирги кунда янги шифохонани бунёд этиш жадал суръатда олиб борилмоқда. Одамларга меҳр билан кўз югуртирарканман улардаги ишонч, ғайрат-шижоатни кўриб улуғ режалар албатта, рўёбга чиқишига ишонч ҳосил қиламан. Ўзбекистонни жаҳон тан олди. Халқ кимнинг-ким эканлигини яхши ажрата билди. Барча жабҳада дастлабки қувончли натижаларга эришилмоқда. Бундан буён ҳам Президентимиз атрофига маҳкам жипслашиб, ҳамжиҳат ҳаракат қилсак юзимиз ёруғ, муродимиз ҳосил бўлаверади.

Э. ТЎЛАШЕВ,
бинокор, Пахтаобод райони.

ТУГАНМАС ДАВЛАТ

Халқимиз кўпдан орзиқиб кутган мустақиллик республикамиз ҳаётига тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Истиқлолга эришиш осон кечмаганидек, уни сақлаб қолиш, ташқи ва ички сиёсатга, турмушга сингдириш ниҳоятда қийин даврга тўғри келди. Бозор иқтисодиёти қарор топаётганлиги туфайли илгари дуч келинмаган муаммолар пайдо бўлди. Таъминотдаги тақчиллик, нарх-наво кун сайин ўзгариб, кўтарилиб бораётгани элимиз яшашига, рўзғорига ўз таъсирини кўрсатаяпти. Аммо рўй бераётган воқеаларни кўриб, эшитиб бир нарсага шукур қиласан киши: юртимизда бебаҳо, тенгсиз бойлик — тинчлик-хотиржамлик, осойишталик барқарор турибди.

Ёшлигимда дуога қўл очилганда ота-онам ҳар гал «яратган тинчлик-тотувликни, тани сиҳатликни берсин» дея ният қилишарди. Ўшанда бу гапларнинг мағзини чақиб-чақмай уларга қўшилардик. Мана, энди ўзимиз шундай тилак билдирамиз. Бунинг нақадар сермаъно эканлигини ҳозирги кунда тушуниб-англаб етдик.

Хотиржамликда яшаб, меҳнат қилаётганимиз мустақил давлатимиз раҳбарларининг донишмандона сиёсат юргизишаётгани, кечаю кундуз халқимизнинг манфаатини ўйлашаётгани натижасидир. Яқинда «Останкино» давлатлараро телеканалидан «Уларни халқ сайлаган» рукни остида берилган Президентимиз Ислом Каримов иштирокидаги кўрсатувни катта қизиқиш, фахру завқ билан томоша қилдик. Ушбу кўрсатув орқали йўлбошчимиз бугунги мураккаб даврда юртимиз тинчлигини, халқимиз бирдамлигини аниқ-равшан изҳор қилди.

Биз, меҳнат кишилари яратувчанлик ишимиз билан республикамиз тараққиётига, тинчлик-осойишталикка, қийинчиликлар тезроқ ўтиб кетишига ўз ҳиссамизни қўшаяпмиз. Ўтган йили бригадамиз ҳам, хўжалигимиз ҳам яхши натижаларга эришди. Мен бошлиқ жамоа 45 гектар ердан баракали хирмон кўтарди. Гектаридан 31,8 центнер ўрнига 35,5 центнердан пахта йиғиштирилиб, давлатга 160 тонна сифатли хом ашё сотилди. Ўмбар Алиёров, Холмўмин Тоиров, Абдулаҳат Қаландаров бошлиқ бригадалар ҳам 34—35 центнердан ҳосил олдилар. Айни кезларда дала ишларини қизғин ташкил этаяпмиз. Мақсадимиз жорий йилда меҳнат ютуқларини кўпайтириб, мустақил юртимиз осойишталигини таъминлашга хизмат қилишдан иборат.

А. САФАРОВ,
Шеробод районидаги «Ўзбекистон» давлат хўжалигининг бригада бошлиғи.

ОЙНАВАНД ДАЛА САХОВАТИ

Бундан йигирма йил муқаддам таниқли халқ академиги Зайниддин ҳожи Фахриддин ўғлининг саъйи ҳаракатлари, меҳнатсеварлиги ва фидойилиги туфайли ташкил этилган лимончилик жамоа хўжалигининг бугунги кунда довруғи оламни тутган.

Мазкур жамоа хўжалигида етиштирилаётган лимоннинг ҳосилдорлиги бугунги кунда 2000 тоннани ташкил этмоқда. Бу хўжаликда лимондан ташқари помидор, карам, бодринг каби сабзавот маҳсулотлари, мева-чевалар ҳам етиштирилади. Шуниси диққатга сазоворки, жамоа хўжалиги ходимлари аҳолини қишин-ёзин сервитамин маҳсулотлар билан таъминлаш ишини яхши йўлга қўйишган.

— Хўжалигимизда хайрли ишларни амалга ошираяпмиз, — дейди Лимончилик хўжалиги бошқарувининг раиси Ёвмиддин ҳожи Фахриддинов, — бугунги кунда бозор иқтисодиётига ўтишнинг тақчилликлари бизнинг ишимизга ҳам ўз таъсирини ўтказмоқда. Айтайлик, плёнка ойна, газ, электр энергияси каби иссиқликни таъминловчи ресурслар ғоятда қимматлашиб кетди. Албатта, биз ҳам қўл қовуштириб ўтирганимиз йўқ. Ҳар ҳолда лимон совуққа чидамсиз дарахт эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Совуқ тушган пайтларда ўтин йиғиб, ойнаванд иссиқ хона остидаги иссиқликни режим асосида сақлаб қолишга эришдик.

Ҳа, Лимончилик хўжалиги ходимлари бор имкониятларни ишга солиб, қиш-ли-қировли кунларда ҳам эл дастурхонини мўл-кўл сервитамин маҳсулотлар билан таъминлаш борасида меҳнат қилаяптилар.

СУРАТДА: Лимончилик хўжалиги ходими Абдулатиф Толипов лимон ҳосилини саралаб узмоқда.

Р. ШАГАЕВ олган сурат. (ЎзА).

Сарҳисоб

ДАВР ТАҚОЗОСИ

Ўтган йили республикамизда об-ҳаво деҳқончилик учун ниҳоятда қийин келди. Айниқса, пахтачиликда янада оғир бўлди. Шунга қарамасдан азамат заршунослар сидқидилдан меҳнат қилишди. Бутун тажриба ва маҳоратларини ишга солиб, мўл ҳосил етиштирдилар ва уни нест-нобуд қилмасдан йиғиштириб олишди.

Хоразм вилояти республикамизнинг шимолий қисмида жойлашганлиги сабабли табиат қийинчиликлари бу ерда янада кучли бўлди. Баҳордаги табиий офат, ёзда ҳаво паст келиб, ғўзанинг етарлича ҳарорат ололмаганлиги, кузда эрта тушган салқин ҳосилга ўз таъсирини кўрсатди. Шундай мураккаб шароитга қарамасдан бутун куч ва имкониятларини, тажрибаларини ишга солиб меҳнат қилган жамоалар режани бажаришди. Урганч районидаги «Оқ олтин» жамоа хўжалиги ҳам шулар қаторига киради. Қуйида жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Отажон ЧЎПОНОВ иш тажрибалари ва қўлга киритилган ютуқлар омили тўғрисида, 1993 йилдаги режалар ҳақида ҳикоя қилади.

— Биз йилнинг ниҳоятда қийин келаётганлигини сезиб эрта баҳордаёқ асосий эътиборни ернинг ҳолатини яхшилашга қаратган эдик. Аслида шу йўл билан мўл ҳосил олиш мумкинлигини уста деҳқонларимиз ўз тажрибасидан ҳам билишади. Жами экин майдонимиз 2484 гектардан иборат. Алмашлаб экишга қатъий риоя қилиб келамиз. Шу боис 1695 гектар ерда ғўза, 200 гектарда ғалла, 65 гектар ерда сабзавот экинлари парвариш қилдик. Агротехника қоидаларига қатъий равишда амал қилиб, бутун тажрибамизни ишга солганлигимиз сабабли ўтган йилги мураккаб шароитда ҳам режани бажардик. Шунингдек, юқорида таъкидлаганимдек алмашлаб экишнинг пахта-беда-маккажўхори усулини қўлладик. Ёзда етарлича ҳарорат олмаган ғўзалар кеч етилди. Натижада теримга ҳар йилдагидан 20—25 кун кейин киришилди. Устига-устак куз эрта тушиб, ғўзаларимизни совуқ уриб кетди. Ана шундай қийин бир шароитда ишлашимизга тўғри келди. Техникадан унумли фойдаланганлигимиз, мавжуд имкониятларни оқилона ишга солганлигимиз сабабли режани уддаладик. Ҳар бир гектар ердан 30 центнердан хирмон кўтарилди.

Хўжалигимизда ернинг тилини биладиган тажрибали деҳқонлар кўп. Улар мураккаб шароитда ҳам юқори ҳосил олишнинг ҳадисини олишган. Комил Юсупов, Ўғилжон Худойберганова, Ҳусайн Мадраҳимов ва Кенжа Қўлдошев каби бригадирларни шундайлар қаторига киритиш мумкин. Улар бошлиқ жамоалар хирмонга муносиб ҳисса қўшишди. Механизаторлардан С. Каримов, Х. Қурёзов, пудратчилардан М. Қурбонбоева, С. Йўлдошева ва бошқаларнинг ҳам алоҳида хизмати бор.

Айни пайтда 1993 йил ҳосилига пухта замин яратяпмиз. Сифатли қилиб шудгорланган далаларга маҳаллий ўғит чиқариш, шўр ювиш, ички ариқ-зовурларни лойқалардан тозалаш ишлари қизғин олиб борилмоқда. Хуллас, мўл ҳосил учун пойдевор яратмоқдамиз.

Ҳар бир хўжаликда ҳосилдорликни ошириш учун имкониятлар кўп. Биз меҳнатни ташкил қилиш, техникадан оқилона фойдаланиш, фан-техника ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш ҳисобига самарадорликни оширишга эришдик. Шунингдек, одамларни қилган меҳнатига қараб рағбатлантириб бормоқдамиз. Айниқса, буни пахта йиғим-терими пайтида яхши йўлга қўйдик.

Шу билан бирга ишлаб чиқаришни яхши йўлга қўйиш ва уни такомиллаштириш бўйича бир қанча тадбирлар белгиладик. Бунга айниқса, ихтирочи ва техника ҳавасмандларини кўпроқ жалб қилдик. Масалан, яқинда Т. Жулдузбоев экишнинг янги усулини таклиф қилди. Муаллифнинг фикрича, бу меҳнат харажатларини камайтириб, ҳосилдорликни бир неча фоиз оширади. Биз жорий йилда бу тажрибани амалда синаб кўришга ҳаракат қилмоқдамиз.

Асосий даромадни пахтадан олмоқдамиз. Бизнингча, ғўза майдонларини қисқартиришни ҳосилдорликни ошириш ҳисобигагина амалга оширган маъқул. Биз пахтадан ташқари бошқа экинлар етиштиришга ҳам эътибор бериб келаяпмиз. Ўтган йили 65 гектар ерга сабзавот экилиб, мўл ҳосил олинди. Лекин жамоамизда маҳсулотни қайта ишлайдиган корхона йўқлиги сабабли уни сотишда анча қийналдик. Ҳозирги шароитда олдин харидорларни топиб, шартнома тузиб, кейин маҳсулот етиштирган маъқул. Шу боис жорий йилда 40 гектар ерда сабзавот етиштиришга қарор қилдик. Қолган майдонларда дон етиштиришни мўлжаллаяпмиз.

Ҳозир ердан фойдаланиш тўғрисида турли фикрлар билдирилмоқда. Кўпчилик республикамизнинг шароитини билмасдан уни Россия билан таққослашга уринади. Лекин Россияда аҳоли сийраклигини ва экишга яроқли бўш жойлар кўплигини билишмайди. Бизнинг республикамизда эса аҳоли анча зич жойлашган. Ўзбеклар серфарзанд. Хоразмда ҳар бир киши бошига 0,5 гектар экиладиган ер тўғри келади. Бу нормадагидан 4—5 марта камдир. Агар келажакда аҳолининг ўсишини ҳисобга олсак, экин майдонлари янада кам қолади. Шунинг учун ерларни ижара усулида фойдаланиш мақсадга мувофиқ.

Жамоамизда иш юритишнинг янги усуллари ҳам ривожланиб бормоқда. Ҳозир 51 та фермер хўжалиги мавжуд. Ўтган йилда улар 100 тонна сут, 17 тонна гўшт топширишди. Биз бу жамоалар билан шартномалар тузиб, уларга етарлича шарт-шароит яратиб беришга ҳаракат қилмоқдамиз.

Давр қайта ишлаш корхоналарини қуришни талаб қилмоқда. Биз бор имкониятлардан фойдаланиб, уларни бунёд этмоқдамиз. Ҳозир ғишт заводи ишлаб турибди. Яна биттаси фойдаланишга топширилиш арафасида. Бу аҳолини арзон маҳсулот билан таъминлабгина қолмасдан, одамларга иш ўринлари ҳам яратиб бермоқда. Чиқарилаётган ғиштлар пишиқлиги, чидамлилиги сабабли бошқа жойлардан ҳам буюртмачилар келишаяпти.

Шоли ва буғдойни янчадиган тегирмонимиз мавжуд. Шунингдек, иморат қурадиган, уй-жойларни таъмирлайдиган, халқ истеъмоли моллари тайёрлайдиган корхоналар ҳам аҳоли хизматида.

Бозор иқтисодиёти етиштираётган маҳсулотларимизни иложи борича тайёр маҳсулот сифатида сотишни талаб қилмоқда. Шунинг учун қайта ишлаш корхоналарини иложи борича кўпроқ қуриш зарур. Ана шунда фақат деҳқончиликдан келаётган даромадга қараб ўтирмаймиз.

Суҳбатдош:
Фарҳод МУҲАММАДИЕВ.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Қ. Ж. ҲАҚҚУЛОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ — НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ МИЛЛИЙ КОРПОРАЦИЯСИ («ЎЗБЕКНЕФТГАЗ») БОШҚАРУВИНИНГ РАИСИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қайим Жалилович Ҳаққулов Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — нефть ва газ саноати миллий корпорацияси («Ўзбекнефтгаз») бошқарувининг раиси этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил 19 январь.

ТОШБУЛОҚ ТОЛАСИ

Тошбулоқ пахта заводининг бир гуруҳ етакчи мутахассислари Самарқанд шаҳридаги Жума пахта заводига бориб тажриба алмашиб қайтишди. Уларга айниқса жумаликларнинг корхонани чанг-ғуборсиз, тоза-озода сақлашаётгани ёқиб қолди. Улар бунга қандай эришаётганлигини сўраб суриштиришди. Сўнгра Тошбулоққа қайтгач, завод директори Олимжон Ҳожиев иштирокида ўтган йиғилишда ана шундай технологияни қўлланиш масаласини муҳокама қилдилар. Орадан кўп ўтмай пахта тозалаш заводида ВЗП-800 агрегатини сотиб олиб, қуритиш цехига ўрнатишди. Шундан кейин ҳамиша ишлаган пайтида чанг қоплаб оладиган корхонани таниб бўлмай қолди. Ҳаво мусаффо, ҳовлилар тоза, ғуборсиз бўлгани сабабли меҳнат унумдорлиги ҳам ошди. Айни пайтда касб касаллиги камайиб, касаллик варақаси олувчилар сони озайди.

Корхона жамоаси завод атрофини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш учун ҳам кўп ишларни амалга оширмоқда. Янги боғ-роғлар, хиёбонлар вужудга келтирилди. Шанбалик ва якшанбаликларни уюштириш одат тусига кириб қолди. Корхона раҳбари Олимжон Хожиевнинг ўзи бу ишларни ташаббускор сифатида бошлаб бериб, шанба кунлари ободонлаштириш ишларига ҳам бош-қош бўлмоқда. Ишчи ва хизматчилардан Ҳусниддин Нажмиддинов, Абдулла Ҳожиев, Искандар Қурбонов, Икромжон Ғаниев ва бошқалар шанбаликларда айниқса жонкуярлик кўрсатмоқдалар. Улар айни пайтда корхонанинг энг яхши ихтирочилари ҳам ҳисобланадилар. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун таклиф қилинаётган кашфиёт ва ихтиролар дадил жорий этилаётганлиги сабабли меҳнат унумдорлиги узлуксиз ошиб бораяпти. Бу ерда ҳар куни табиий газ ёрдамида 45—50 тоннадан кўпроқ пахта қуритилаётир.

— Биз вилоятда биринчи бўлиб корхона ҳудудида ҳавонинг мусаффолигини сақлаш, санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиб ишлаш, ободончилик ишларини биринчи ўринга қўйиб меҳнат қилишни бошлаб бердик, — дейди корхона директори Олимжон Ҳожиев. — Ҳар сменада 20 тоннагача тола ишлаб чиқараётган бригада аъзоларига 2 минг сўм, беш кунлик якун бўйича 16 тоннадан 80 тоннагача тола ишлаб чиқаришга эришган бригадаларга ҳам 2 минг сўмдан мукофот берилаяпти. Эндиликда ишимизда қийинчилик кам сезилаётир. Чунки тоза ҳавода ишлаётган ишчиларда ўз касбига бўлган қизиқиши ортиб бормоқда.

Атроф-муҳитнинг тозалиги завод жойлашган посёлка аҳолиси саломатлигига ҳам ўз таъсирини кўрсатаяпти. Буни аҳоли ўртасида турли касалликлар камайиб бораётганлигида ҳам кўриш мумкин.

Т. СУЛАЙМОНОВ.

МУСТАҚИЛЛИК, ТИНЧЛИК, ҲАМКОРЛИК—

ШУ ЗАМИНДА ЯШАЕТГАН ҲАР БИР ИНСОН — МИЛЛАТИ, ДИНИ ВА ЭЪТИҚОДИДАН ҚАТЪИЙ НАЗАР — ВАТАНИМИЗ ФАРЗАНДИДИР. БИЗНИНГ КУЧ-ҚУДРАТИМИЗ—ЯКДИЛ ЭКАНИМИЗДА. УЗАРО ДУСТЛИК ВА ТОТУВЛИК БАРҚАРОР БУЛАР ЭКАН, ЮРТИМИЗНИНГ ЕРУҒ КУНЛАРИ ВА ФАРОВОНЛИГИ ШУНДАЙ ТЕЗ КЕЛАЖАК.

Ислом ҚАРИМОВ,
Узбекистон Республикаси Президенти.

«Узсельхозснабремонт» давлат қўмитасига қарашли Ўртаовул районлараро қишлоқ хўжалиги таъминоти бирлашмаси жамоаси иқтисодий алоқалар ғоят чигаллашиб кетган ҳозирги пайтда колхоз ва совхозларга зарур ускуналар, эҳтиёт қисмлар, техника воситаларни етказиб бериш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Турдош корхоналар ўртасида ўзаро алоқаларни йўлга қўйишга, маҳсулотларни ҳар икки томонга манфаатли асосларда айирбошлашга алоҳида аҳамият берилаяпти. Ушбу бирлашмада кўп миллат вакиллари ҳамжиҳатлик билан меҳнат қилаётирлар.

СУРАТДА: бирлашмада кўп йиллардан бери сидқидил ишлаб келаётган ишчи-хизматчилардан Нина Поликарповна Гужбина (чапдан ўнгга), Мажид Салматов, Галина Сергеевна Свистунова, Абдулла Юсупов, Ғуломқодир Ғуломназиров, Валентина Николаевна Сабитова, Лутфия Эргашева ва Усмон Ҳожиевлар бугунги долзарб юмушлар хусусида ўзаро фикрлашмоқдалар.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ, ДИЛЛАРИНГ БИРДИР

Дурдиниёз ХОЛНИЕЗОВ,
Тўрткўл районидаги Абажон Дурдиев номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси

Марказий Осиё ҳамдўстлиги (МОҲ)нинг ташкил топиши эл билан элни, тил билан тилни, дил билан дилни туташтирувчи меҳр-оқибат кўприги бўлади.

МАРКАЗИЙ Осиё минтақасида жойлашган беш давлат президентларининг Тошкент учрашуви улуғ ишнинг бошланиши бўлди. У дабдабасиз, шовшувдан холи ўтказилди. Зеро, қуруқ сафсатадан кўра аниқ самарага эга бўлган ечимлар ниҳоятда зарур. МОҲнинг ташкил этилиши иқтисодий қарамликдан озод бўлган давлатларнинг ихтиёрий бирлашуви бўлади. Мураккаб бозор шароитида ўзаро муносабатларни takomillashtirish, янги босқичга кўтариш бағоят зарурлиги президентларнинг Тошкентдаги учрашувида алоҳида таъкидланди.

— Истиқлолдаги йил бунёдкорлик йили бўлади, — деди Қирғизистон Президенти Асқар Акаев, — бунда. кучғайратларни жипслаштирмай туриб, биргаликдаги ҳаракат дастурисиз муваффақиятга эришиб бўлмайди. Ўзбекистон Президенти ташаббуси билан ўтказилган учрашув катта тарихий аҳамиятга эга. Юртбоши уқтирганларидек, ҳеч ким истиқлолимизга дахл қилмаслиги учун ҳамкорликда жипслашиб ҳаракат қилишимиз зарур.

22 январь куни Белоруснинг Минск шаҳрида МДҲ давлатлари бошлиқларининг учрашуви бўлади. Унда муаммоларни ҳал этиш, эл мушкулини осонлаштиришга қаратилган муҳим ҳужжатлар қабул қилинади. Барча қатори хўжалигимиз деҳқонлари ҳам Минск учрашувига муваффақият тилайдилар.

Колхоз иқтисодий жиҳатдан бақувват. 1400 гектар ерда пахта етиштирилади. Кўпмиллатли кишилар ўртасидаги дўстлик, ҳамжиҳатлик муваффақиятларимиз омилидир. Қизилқумнинг Ёнбош массивидаги ерларда деҳқончилик қилишнинг ўзи бўлмайди. Шундай бўлса-да, заршунослар илғорлар тажрибаси, фан ютуқларини амалиётга кенг жорий этиб, ҳосилдорликни йил сайин оширишга эришишаяпти. Ерлар ижарага берилган. Илғор усул шарофати туфайли деҳқоннинг хизмат бурчига бўлган муносабати тубдан ўзгарди. Асосий тармоқ билан бирга бошқа соҳалар ҳам ривожланмоқда. Бир нарса кишини қувонтиради: серқуёш Ўзбекистон билан ҳамкорлик қилишга қизиқиш ортиб бормоқда. Боиси, Президентимиз чет эл ваколатхоналари раҳбарларини қабул этиш чоғида сўзлаган нутқида таъкидлаганидек, мамлакатимизда давлат ва жамоат ҳаёти, демократизм руҳи билан йўғрилган Конституция асосига, маърифий-ҳуқуқий меъёрлар, қонун устиворлиги асосига қурилгандир. Орзулар ушалмоқда. Ўтган йилиёқ Ўзбекистон ташқи сиёсати эътироф этилди, жаҳон ҳамжамиятида мамлакат ўзига муносиб ўрин эгаллади. Эртанги кунимиздан умидларимиз катта.

ҚАНДАЙ МУҚАДДАС АНЪАНАЛАРИМИЗ БОР! ШИРИНСУХАН, МУЛОЗАМАТЛАРИМИЗ, ИЗЗАТ, ҲУРМАТ, ЭЪТИБОР — ҲАММА-ҲАММАСИ САМИМИЙ, ЧЕҲРАЛАР ОЧИҚ, УМУМАН ҚАДИМ ТУРОН ФАРЗАНДЛАРИ ҲАМИША БИР-БИРЛАРИ БИЛАН МЕҲРЛИ МУНОСАБАТДА БУЛИШГАН. ТОКИ АНА ШУНДАЙ ОДАМИЙЛИК ФАЗИЛАТЛАРИ БОР ЭКАН, ТУПРОҒИМИЗДАН БАРАКА, ҚАЛБИМИЗДАН ИМОНУ ЭЪТИҚОД АРИМАСЛИГИГА АМИН БУЛАСАН КИШИ.

Нурсултон НАЗАРБОЕВ,
Қозоғистон Республикаси Президенти.

МЕНИНГ ҚИРҒИЗ ОҒАМ

Болғабек ПИРНАЗАРОВ,
Мирзаобод районидаги Турғун Аҳмедов номли жамоа хўжалиги бўлим бошқарувчиси

Хўжалик бойлигига бойлик қўшаётган кишилар орасида қирғиз дўстларим ҳам бор. Уларнинг одамийлиги, касбга садоқати, ташаббускорлиги ҳақида яйраб гапираман. Улар айниқса, асосий тармоқ — пахтачиликни ривожлантиришга салмоқли улуш қўшишмоқда.

ҚОЗОҚ фарзандиман. Шу жаннатмакон заминда вояга етдим, туп қўйиб палак ёздим. Бир вақтлар колхоз қолоқ ҳисобланарди. Қарз кўп, иш тамоман орқага кетган. Район раҳбарлари вазиятга тўғри баҳо бериб, хўжаликка моҳир ташкилотчи, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Эргаш Умаровни бошқарув раислигига тавсия этишди. Ишлаб чиқаришда бой тажриба тўплаган, мўл, арзон ва сифатли маҳсулот етиштиришнинг ҳаддисини олган саркор аниқ тадбирларни амалга оширишга киришди. Тадбиркорлиги, ташкилотчилиги туфайли барча миллат кишиларини мақсад сари сафарбар эта олди. Ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. Уй-жой қуришга катта эътибор берилди. 800 гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. 15 километрга лоток ариқлар ётқизилди. Хўжаликни оёққа қўйишда фахр билан тилга олган қирғиз биродарларим Ўринбой Тўйчиев, Ашир Юнусалиев, Исабек Алимбоев, Мавлон Ўролов каби уста деҳқонларнинг ҳиссаси катта.

Мавлон акага меҳрим ўзгача. У ўзбек фарзанди Бувиш Ўролова билан турмуш қуриб, орзусига эришди. Етти фарзандни одамохун, меҳнатсевар кишилар қилиб тарбияламоқда. Ҳалол меҳнат қилиб кам бўлмаяпмиз. Улша Жўраев, Азим Мўминов, Холбой Ўсаров каби отахонлар тўю тантаналарга бош-қош. Қисқа вақт ичида 60 та хонадонда тантаналар бўлиб ўтди. Ёшларнинг кўпчилиги колхозда қолиб ишлашга аҳд қилишмоқда. Дўстлик, ҳамжиҳатлик шарофати билан хўжалик райондаги энг бой колхозлардан бирига айланди.

Колхозчиларимиз Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви якунларини қизғин қўллаб-қувватламоқдалар. Тарихий учрашув режаларини амалга ошириш учун куч-ғайратларини бирлаштирмоқдалар. Айни пайтда барчамиз жафокаш тожик халқининг дардига малҳам бўлишни бурчимиз деб биляпмиз. Биз ҳам Тожикистонга қўлдан келганча ёрдам берамиз. Йиғилишларда тўғри таъкидлашяпти: ҳозирги оғир шароитда жамики муаммоларни давлатларнинг зиммасига юклаб қўйиш инсофдан эмас. Юкнинг бир қисмини елкамизга олишимиз ҳам қарз, ҳам фарздир.

БУГУН ЎЗБЕКИСТОНДА:

Ўзбеклар, қорақалпоқлар, руслар, украинлар, белоруслар, қозоқлар, грузинлар, озарбайжонлар, литваликлар, молдованлар, латишлар, қирғизлар, тожиклар, арманлар, туркманлар, эстонлар, абхазлар, аварлар, агуллар, болқорлар, бошқирдлар, бурятлар, дарғинлар, ингушлар, кабардинлар, қалмиқлар, кареллар, комилар, қумиқлар, лаклар, лазгинлар, марилар, мордвалар, нўғайлар, осетинлар, рутуллар, табасаранлар, татарлар, тувалар, удмурдлар, цахурлар, чеченлар, чувашлар, ёқутлар, адигейлар, олтойлар, яҳудийлар, қорачойлар, хакаслар, черкаслар, коми-пермяклар, долганлар, коряклар, мансилар, ненецлар, хантилар, эвенклар, ительменлар, нанайлар, негиданлар, удегейлар, ульчилар, абазинлар, гагаузлар, тоғлиқ яҳудийлар, грузин яҳудийлари, караимлар, қримчаклар, татлар, удинлар, лўлилар, шорлар, албанлар, араблар, ассирияликлар, афғонлар, белужлар, болгарлар, можарлар, вьетнамликлар, голландлар, дунганлар, Ҳиндистон ва Покистон халқлари, испанлар, итальянлар, хитойлар, корейслар, курдлар, немислар, форслар, поляклар, руминлар, серблар, словаклар, турклар, уйғурлар, финлар, халха-монголлар, хорватлар, чехлар, японлар ва БОШҚА МИЛЛАТ ва элат вакиллари яшайдилар.

Улуғ Ватан уруши йилларида синовдан ўтган Украина ва Ўзбекистон собиқ жангчилари ўртасидаги дўстлик, қардошлик ришталари ҳозирги кунда ҳам ўз мевасини бераяпти.

МАНЗИЛ ЙИРОҚ, КЎНГИЛ ЯҚИН

Қ. ТУРСУНОВ,
меҳнат фахрийси.

УЛУҒ Ватан уруши иштирокчисиман. Фашизмга қарши олиб борилган ҳаёт-мамот жангларида қатнашганлар бир-бирларининг миллатини суриштиришмаган, бир парча нонни баҳам кўришган, жароҳатланган сафдошининг қўлтиғига кириб, уни ажал чангалидан олиб чиқишган. Уруш иштирокчиси сифатида кўзим билан кўрган воқеани ҳикоя қилмоқчиман. Украинада жанглар кетаётган пайтда қисмимизга бир неча кун дам олиш, сафни тўлдиришга рухсат берилди. Бўлинмалар хонадонларга жойлаштирилди. Жангчиларнинг кийим-бошлари кир бўлиб кетган, ўзлари эса ҳориб-чарчашган. Биз жойлашган хонадон бекаси жангчиларни печкада сув иситиб ювинтирди, кийим-бошларимизни ювди. Эрталаб картошкали шўрва билан қорнимизни тўйғазди. Уйқусираб турган ўғилчаси: «Она, нон беринг», деганида «Нонимиз оз, уни душман билан жанг қилаётган аскарлар ейишсин, дўмбоғим! Сенга ҳозир картошка шовла бераман», деб фарзандини овинтирган украин аёлнинг оқибатини ҳанузгача унутолмайман.

Совет Иттифоқи парчаланиб кетишидан бир йил илгари Украина ва Болтиқбўйи республикаларига саёҳатга бордим. Поездимиз Купянский станциясига келгач, ярим соатлар чамаси туриб қолди. Ростини айтишим керак: айрим саёҳатчилар мева-чеваларини перронга олиб тушиб, сота бошладилар. Тўрт-бешта онахон қовун сотаётган бир ҳамюртимиз олдига келиб, баҳосини сўраганди, осмондан келди. Улар қиммат бўлгани учун олишолмади.

1943 йилнинг қиш кунларида маҳаллий халқнинг бизга кўрсатган одамгарчилиги ёдимга тушди. Югуриб вагонга кирдим-да, бир қовунни кўтариб тушдим, сўнгра ҳалиги аёлларга етиб бориб, улардан қовунни совға сифатида олишларини илтимос қилдим. Аёллар нархини айтишимни сўрашди. Мен эса: «Сизларга уруш вақтидаги қарзимни қайтараяпман», деган эдим, «Қандай қарз?», деб сўрашди. Немис фашистларига қарши олиб борилган жангларда шу ерда бўлганлигим, маҳаллий халқ охирги парча нонини аскарларга берганлигини айтдим. Улар йиғлаб юбордилар...

Маҳалламизда жанглар иштирокчиси Михаил Карчаг яшарди. Оғир ярадор бўлиб, она юрти фашистлар қўл остида бўлганлиги сабабли Самарқандга келганди. Бу ердаги қишлоқ хўжалиги институтининг ветеринария факультетида ўқиди. Сўнгра Бухоро вилоятининг Ромитан районига бориб, ветеринария шифокори бўлиб ишлади, украин қизи Вера Михайлова билан турмуш қурди. Улар 1948 йили Бувайда районига келдилар, Михаил ака зооветеринария масканида бош даволовчи, Вера Михайловна эса лаборатория мудири бўлиб ишладилар. Районнинг қайси қишлоғида бўлманг, уларни Миша ака, Вера опа, деб аташарди.

Улар нафақага чиқишгач, она юртларига кетишди. Қизлари Галина, Людмила Ўш шаҳридаги музика билим юртини битириб, бири Боғдод, иккинчиси Бувайдадаги мактабларда ўқитувчилик қилишмоқда. Учинчи қизлари Надежда эса Фрунзе политехника олийгоҳининг технология факультетини тугаллади. Ўзи билан ўқиган қашқадарёлик Омон Ҳасанов билан турмуш қуриб, шу вилоятда ишламоқда. Бахтиёрларнинг Темур исмли фарзандлари бор.

Людмиланинг ўғли Вадим Бувайда районидаги 2-ўрта мактабда таълим олди. Ўтган йили 10-синфни тугаллагач, ДОСААФ қошида монтёрлик курсида ўқиди. Декабрь бошларида у ҳарбий хизматга чақирилди. Михаил ака неварасини армия сафига кузатиш учун Украинадан Бувайдага ташриф буюрди. Вадимнинг онаси Людмила опа Янгиқўрғон қишлоғининг Абдулла Тўқай кўчасида ўтказиладиган барча маросимларда фаол қатнашади.

Людмиланинг ўғли Вадим ҳарбий хизматга жўнаши муносабати билан ўтказилган кечага унинг синфдошлари, қўни-қўшнилар ташриф буюрдилар. Биров палов дамлаб чиқса, биров қатлама, патир, сомса тайёрлаб келди. Дастурхонда ҳамма нарса муҳайё бўлди. Йигит ва қизлар ўзбек, рус, украин қўшиқларини ижро этиб, ўйинга тушдилар. Кечага Михаил ака билан узоқ йиллар бирга ишлаган касбдошлари ҳам келишди.

Телефон қўнғироғи жиринглаб қолди. Надежда дадаси ёнига аста келиб: «Сизни йўқлашаяпти», деди. Михаил ака телефонда гаплашиб қайтгач: «Бирга ишлаган, ҳамкасбларимдан Рўзали Ҳотамов кечага етиб келолмаганлиги учун узр сўраб, мени меҳмонга таклиф этаяпти», деди.

Бувайдада 45 йил меҳнат қилган украиналик Михаил Владимирович Карчак бувайдаликларнинг меҳр-оқибатини ҳамиша ёдида саклайди.

МЕҲР ҚОЛУР, ОҚИБАТ ҚОЛУР

Бексауит ҚАНИБЕҚОВ,
Шофиркон районидаги «Ғалаба» давлат хўжалиги аъзоси

Совхозда 30 га яқин миллат ва элат вакиллари баҳамжиҳат меҳнат қилишади. Серфайз яйловларда 43 мингдан ортиқ қўй-қўзи, 200 бошга яқин туя ва бошқа чорва моллари яйрамоқда. Қозоқ, ўзбек, қирғиз, туркман елкама-елка туриб, эл бойлигини кўпайтиришмоқда. Тўйлар кўпайиб, улар бир-бирларига қуда-қудағай бўлиб кетишмоқда.

ПРЕЗИДЕНТИМИЗ Ислом Каримов қувончли учрашувларнинг бирида: ўзбек қозоқ билан қудратли, қозоқ эса ўзбек билан ифтихорлидир, дея жуда тўғри таъриф берган эдилар. Бизнинг совхоз одамларининг ҳаёти бунга ёрқин мисолдир. Хўжаликнинг умумий майдони 40 минг гектар. Қоракўл қўйлар сони йил сайин кўпаймоқда. Ўтган йили белгилангандан 5 мингта кўп қўзи ўстиришга қолдирилди. Чуруқ қўрғони байналмилалчилар маскани. Бу ерда бахтли яшаш учун ҳамма нарса етарли. Шу боис ёшлар ота-оналари бағрида қолиб, чўпонлик касбини улуғлашмоқда. Яқинда яйлов дарғаси Турди Ҳайитов оиласининг фарзанди Зағипа Ҳайитова билан бахт тўйимиз бўлиб ўтди. 20 дан ортиқ миллат вакиллари иштирок этган тантана бир умр ёдимизда қолади. Қўрғон марказида улоқ чопилди. Кўчқорлар жанги, полвонлар беллашуви кечага файз бағишлади. Узоқ Қозоғистондан, Конимех, Ромитан, Пешку районларидан келган ёру биродарлар ҳам астойдил яйрашди.

Ўзимча фикр қиламан, агар одамлар бир-бирларига меҳр-оқибатли бўлишса ҳар қандай қийинчиликлар енгиб ўтилади. Биз — қозоқлар болажон халқмиз. Ҳар бир оилада ўндан ортиқ фарзанд бор. Бозор шароитида уларни боқишнинг ўзи бўлмайди. Хўжаликда Президент фармонларини бажариш юзасидан аниқ тадбирлар амалга оширилаётганлиги туфайли муаммолар ҳал этилаяпти. Ўтган йили жон бошига 300 килограммдан буғдой тарқатилганди. Бу йил мазкур кўрсаткич 500 килограммга етказилди. Шу кунларда кишиларимиз ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаб, қишловни беталофат ўтказишга ҳаракат қилишмоқда. Ишқилиб қут-барака ёғилган гўзал Ўзбекистонимизга, ҳамжиҳатлигимизга кўз тегмасин.

17 январь якшанба оқшомида «Останкино» телевидениеси орқали «Уларни халқ сайлаган» туркумида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов ҳақидаги телекўрсатувни кўриб қалбим фахр-ифтихор ҳис-туйғуларига тўлди. Унда Президентимизнинг донолик ва дадиллик билан олиб бораётган фаолиятига алоҳида ўрин берилди. Умуман, видеофильмдан шу нарса ойдин бўлдики, ҳозирданоқ дўстлар бизга катта ҳавас билан қарашмоқда. Жаннатмакон Ўзбекистоннинг келажаги порлоқдир!

ТАРАҚҚИЁТ, БАХТ-САОДАТ ЙЎЛИ

Биз шифокорлар одамларга меҳр-мурувватли бўлиб, мушкулларини осон этишга даъват этилганмиз. Бирор киши, у ким бўлишидан қатъий назар қаршимда илтижо билан боқиб турганида дардига малҳам бўлиш учун бор имкониятни ишга соламан. Бемор юзида табассум кўрганимда мендан бахтли инсон йўқдек туюлади...

ҚАЛБИ ДАРЁ ОДАМЛАР

Михаил ХАИМОВ,
шифокор, Андижон шаҳри

Русми, ўзбекми, арманими — миллатидан қатъий назар унга тиббий ёрдам кўрсатиш муқаддас бурчимиз. Шу боис турли миллат кишилари хонадонида бўлганимда хаёлимда ана шу фикр жонланади. Ёрдамга вақтида етиб келиб, бемор мушкулини осон қилганимдан фахрланаман.

Дўстларим кўп. Бу, менга куч-қувват бағишлайди. Дўстингнинг миллати қандай бўлишининг аҳамияти йўқ. Энг муҳими, у қадрингга етадиган, сен билан иноқ, аҳил бўлса бас. Бош[и]га кулфат тушган кезларда ўзингни ёлғиз сезмайсан. У ёнингда камарбаста бўлиб, оғирингни енгил қилади.

Дўстларим ҳузурида тез-тез бўлиб тураман. Улар ҳам ҳамиша мени йўқлаб келишади. Яқинда бир дўстимникида тўй бўлди. Алишер ва унинг рафиқаси Нодира ой мени самимий кутиб олдилар. Ўзбек пазандачилигини яхши кўраман. Палов, шўрва тайёрлашни ўрганиб олганман. Бу бежиз эмас. Мен Ўзбекистонда туғилиб ўсдим. Гўзал диёр ота-онамга бағрини очди. Улар Москва яқинидаги шаҳарда яшар, жанг даҳшатлари бу ерга ҳам етиб келди. Оиламиз катта эди. Ҳаммамиз ўзбек Абдулла ака хонадонидан бошпана топдик. Биз уч ака-ука оила эгасининг икки ўғил ва икки қизи билан бирга камол топдик. Хонадоннинг торлиги билинмасди. Ишлаб топилган барча нарсаларни ўртада баҳам кўрардик. Бувим хасталаниб қолган болаларни даволарди. Уй бекаси Наргиза опа эса бизга тандирда нон ёпиб берарди. Бу кунлар хотирамиздан бир умр ўчмайди.

Собиқ Иттифоқ парчаланиб кетиб, айрим минтақаларда можаролар чиқаётган шу кунларда Ўзбекистон халқлари аҳил, оға-инилардек яшаётганликлари кишини қувонтирмай қўймайди. Менимча, ёмон миллат йўқ, яхши ёки ёмон одамлар бор.

Серқуёш диёримизда халқлар ўртасидаги дўстликни янада мустаҳкамлаш юзасидан ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Президент ҳаётбахш фармонлари бозор шароитида меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш таянчига айланди. Шу боис барча тинч, хотиржам яшаб, улуғвор режаларни муваффақиятли рўёбга чиқариш учун сидқидил тер тўкмоқда. Зеро, аҳиллик, ҳамжиҳатлик бўлмаган жойда тараққиёт, хурсандчилик бўлмайди. Буни ҳаётнинг ўзи яққол исботлаб турибди.

ИСТИҚБОЛДАГИ ЙИЛ БУНЁДКОРЛИК ЙИЛИ БЎЛАДИ. БУНДА КУЧ-ҒАЙРАТЛАРНИ ЖИПСЛАШТИРМАЙ ТУРИБ, БИРГАЛИКДАГИ ҲАРАКАТ ДАСТУРИСИЗ МУВАФФАҚИЯТГА ЭРИШИБ БЎЛМАЙДИ.

Асқар АКАЕВ,
Қирғизистон Республикаси Президенти.

СУЯНГАН ТОҒЛАРИМ

Александр РАЙСИХ,
нафақадор

Ҳаёт мушкулотларга тўлаки, уларни бир қарашда илғамайсан киши. Қанчалар бардошли ва сабр-матонатли бўлмагин, баъзан турмуш қийинчиликларини енгишда ожизлик қилиб қоласан. Ана шундай дамларда яқин оғайнинг, сирдош дўстинг сенга мададкор бўлиб, суянган тоғингга айланишига ўз ҳаётим мисолида ишонч ҳосил қилганман.

50-йиллар бошида биз, немисларни қадрдон ерларимиз — Волга бўйларидан Қозоғистонга кўчиришди. Бу юртда ҳам узоқ қўним топмадик. Орадан тўрт йил ўтгач, тақдир тақозоси билан Ўзбекистонга келиб қолдик.

Ўзбекларнинг сахийлиги, меҳмондўстлиги, охирги бир парча нонини ҳам қардошларига инъом этишлари тўғрисида кўп эшитгандик. Биз кўҳна, тарихи бой юртга илк қадам қўйишимиз билан буни дилдан ҳис этдик. Ўзбекистон мисолида иккинчи жонажон Ватанга эга бўлганлигимизга ишонч ҳосил қилдик.

Мен ўзим севган касбда меҳнат қилиб, маҳоратимни намойиш этиш имкониятига мушарраф бўлганимдан бошим осмонга етди. Ўзбеклар ва бошқа миллат вакиллари билан ёнма-ён туриб, бутун куч-ғайратимни ишга солдим. «Главсредазирсовхозстрой» трестида бош муҳандис бўлиб хизмат қилган даврим ҳаётимнинг энг сермазмун йиллари эди. Шу йиллар мобайнида жумҳуриятимиз ижтимоий ҳаётнинг кўпгина соҳаларида катта ютуқларни қўлга киритди.

Тўғри, бозор иқтисодиётига ўтилаётган шу кунларда ҳаммага ҳам осон бўлмаяпти. Лекин бу қийинчиликлар ўткинчидир. Бир ёқадан бош чиқариб, баҳамжиҳат ишласак, ҳар қандай қийинчиликларни бартараф қилишга қодирмиз. Аввало ишга ижодий ёндошишимиз, мушкул дамларда бир-биримизни қўллаб-қувватлашимиз, бир-биримизга таянишимиз лозим. Яқин дўстларим Игорь Фисенко, Виктор Пименов, Ўткир Умаров билан ҳар доим шундай яшашга одатланганмиз. Биз, украин, рус, ўзбек ва немис миллатига мансуб кишиларни ўзаро нима боғлаб туради? Самимий дўстлик! Улар билан мулоқотда бўлиш, фикрлашиш келажакка бўлган ишончимни мустаҳкамлайди.

Мисол учун Ўткирни олайлик. У Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари илмгоҳини битирганидан сўнг меҳнат фаолиятини Қарши чўлидан бошлаган маҳоратли мутахассис. Эндиликда эса жумҳурият сув хўжалиги вазирлигида ишламоқда. Игорь Фисенко билан Виктор Пименовлар ҳам одамлардан ёрдамини аямайдиган олийжаноб кишилардир.

Дўстлик барча бойликлардан устун турадиган кучдир. Биз уни эъзозлашимиз, қадрлашимиз даркор.

РЕСПУБЛИКАЛАРИМИЗНИНГ МУСТАҚИЛЛИККА ЭРИШУВИ МУТЛАҚО АЛОҲИДА БЎЛИШНИ БИЛДИРМАЙДИ. БУГУНГИ КУНДА ЎЗАРО МАНФААТЛИ МУНОСАБАТЛАР БИРИНЧИ ДАРАЖАЛИ АҲАМИЯТ КАСБ ЭТМОҚДА.

Сапармурод НИЁЗОВ,
Туркманистон Президенти.

МИНСК УЧРАШУВИДАН УМИДИМИЗ КАТТА

Норбиби МАЪРУПОВА,
меҳнат фахрийси,
Самарқанд райони

Уруш, йўқчилик нималигини бизлардан сўранг. Бироқ ҳар қандай оғир дамларни ҳамжиҳат бўлиб енгиш мумкин. Марказий Осиё мамлакатлари раҳбарларининг Тошкентдаги учрашуви якунлари барчани хурсанд этди. Унда бешта давлат ўртасида ўзаро дўстлик, ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш, халқ мушкулини осон этишга қаратилган долзарб масалалар муҳокама этилди. Натижаси ҳам қувончли бўлди. Қаронғи социализм деб аталган жамият барча гўзал анъаналаримизни парчалаб ташлади. Империализм миллатларни бир-бирига қарши қўйишгача борди. Жасур, халқпарвар Президентимиз бошчилигида мустақилликка эришдик. Энди гўзал диёримизнинг барча бойликлари ўзимизга буюражак.

Эндиликда томорқа, уй-жой қуриш учун етарли миқдорда ерга эга бўлдик. Пешона тери эвазига етиштирилган ноз-неъматлардан яхши даромад олаяпмиз. Хонадонда мол боқиш, фермерлик ҳаракатини йўлга қўйиш учун кенг имкониятлар яратилди. Ёшим саксондан ошди. Шу улуғ кунларни кўриш насиб этганлигидан бахтиёрман. Фарзандларим атрофимда парвона. Биз — оналар 22 январь куни Минск шаҳрида МДҲ давлатлари бошлиқларининг учрашувига муваффақият тиламоқдамиз. Чунки унинг хайрли якунидан барча манфаатдордир.

ҲАМИША МАДАДКОРМИЗ, ТОЖИК БИРОДАРИМ!

Харки ЛОЙАН,
Ўрта Чирчиқ районидаги «Қорасув» жамоа хўжалиги аъзоси

Колхоз меҳнаткашлари Ўзбекистон Республикаси миллий маданият марказлари вакилларининг Марказий Осиё халқларига мурожаатномасига лаббай деб жавоб бериб, Тожикистонга ёрдам махсус инсонпарварлик жамғармаларини ташкил этиш ҳақидаги таклифни қўллаб-қувватламоқдалар.

Раҳим Каримов, Виктор Ким, Любов Бригадиренко, Сиддиқ Кулетов, Лихар Мешали... Колхозимизда яшаб меҳнат қилаётган турли миллат ва элат вакилларини яна кўплаб санаш мумкин. Улар туғишгандардек бир-бирларига меҳру оқибат кўрсатиб пахтачилик, чорвачиликни жадал ривожлантиришга эришмоқдалар. Дўстлик куч-қудрати туфайли колхоз иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликлар қаторидан ўрин олди.

Хўжалигимиз меҳнаткашлари Ўзбекистон Республикаси миллий маданият марказлари вакилларининг Тожикистонга ёрдам махсус инсонпарварлик жамғармаларини ташкил этиш ҳақидаги таклифни бир овоздан қўллаб-қувватладилар. Негаки ҳозирги оғир шароитда тожик биродарларимиз бизга ишонч билан қарамоқдалар, қардошларнинг беғараз, дўстона ёрдамига умид қилмоқдалар. Чиндан ҳам минг йиллар давомида биз ёнма-ён яшадик, қувончу ташвишларимизни баҳам кўрдик, оғир кунларда бир-биримизга кўмаклашдик. Энди ҳам қадрдон қўшниларимизни ёлғизлатиб қўймаймиз.

Иноқ жамоамизда дўстликнинг қадрига етишади. Ўзбек, қозоқ, корейс, қирғиз, рус, украин қўйингки йигирмадан ортиқ миллат вакили бир оила фарзандларидек фаолият юритишаяпти. Алижон Мирзаев, Виктор Ким, Лихар Мешали, Любовь Бригадиренко, Сиддиқ Кулетов каби зарбдорлар фахримиз. Ҳамжиҳатлик туфайли янги тармоқларга асос солинмоқда. Икки йилдирки қарийб 300 гектар ерда шоли етиштираяпмиз. Ҳосилдорлик ўрта ҳисобда 50 центнерни ташкил этаяпти. Ҳар йили аҳолига минг тонна атрофида шоли тарқатилмоқда.

Ҳаёт кечириш қийинлашиб, нарх-наво ошиб бораётган бир пайтда оқибат заифлашуви бор гап. Лекин шунда ҳам ширин сўзини, беминнат ёрдамини аямаётган ўзбеклардан ғоят миннатдормиз. Оғир дамларда ақл билан иш юритиш, сабр-қаноатли бўлишни шу қадрдонлардан ўрганиш керак. Ўз иззати ва қадрини билган инсон миллат ажратмайди. Келажагига, фақат ўз кучига ишонган халқнинг бағри кенг бўлади. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши сессиясида таъкидланганидек, ўзбекларимизнинг бошқа халқларга муносабати ижобийдир. Мана шу табаррук заминда яшаётган бошқа халқ вакилларига меҳр-муҳаббат билан қараш улар учун маънавий бурчга айланган.

— Бизнинг кўнглимиз кўтарилганининг боиси шуки, — дея таъкидлади Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов сессияда сўзлаган нутқида. — Халқимиз жипслашиб, бир-биримизга меҳрли, оқибатли бўла бошладик. Шу нарса бизга умид, ишонч ва куч бағишламоқда, тинч-тотув ҳаётга асос бўлмоқда.

Қувончлиси шуки, турли миллат вакиллари бир-бирлари билан қуда-қудағай бўлиб кетишмоқда. Жумладан механизатор Ш. Қосимов рус фарзанди Фаяхон билан турмуш қурди. Улар фарзандларини ҳам ёнларига олиб чорвачиликни ривожлантиришга ҳисса қўшишмоқда. Бизда кўп болали оилалар оз эмас. Тирикчилик ташвишлари одамни гоҳида довдиратаётгани рост. Кишилар хонадонида бўлганимда беихтиёр: худойим Президентимизга куч-қувват берсин. Шундай оғир даврда миллионларга оталиқ қилаяпти» деб қўяман. Унга бўлган эътиқодимиз, ҳурматимиз янада ошиб бормоқда. Боиси Президент меҳнаткаш инсон ҳақида ғамхўрлик қилишни ўзининг бош вазифаси деб билаяпти. Фикримча энг муҳим нарса — одамлар нарх-навонинг ошаётганлигини онгли равишда тушуниб, бир-бирларига нисбатан меҳр-оқибатни сақлаган ҳолда ҳалол меҳнат қилаётганликларидир. Камчиликлар, ечимини кутаётган муаммолар жуда кўп. Якдил бўлсак улар тугатилиб, албатта орзу қилган кунларга етамиз.

Ҳозир қиш. Тожик биродарларимизга чиндан ҳам оғир. Негаки пешона тери эвазига етиштирилган ҳосилнинг кўп қисми далада қолди. Ўтин-кўмир, егулик неъматлар етишмаяпти. Миллати ва динидан қатъий назар бутун аҳоли мушкул аҳволда қолди. Қадрдонларимизга ёрдам бериш, уларнинг мушкулини осон этиш ҳар биримизнинг инсоний бурчимиздир.

БИЗНИНГ ЁШИМИЗГА ЕТИНГ, ҲУРМАТЛИ ПРЕЗИДЕНТ!

ЮЗ ЁШДАН ОШГАН ОТАХОН ВА ОНАХОНЛАРНИНГ ЮРТБОШИГА ДИЛ СЎЗЛАРИ

Муҳтарам Президентимиз!

Ҳур Ўзбекистонимизда ҳозир 2.600 нафардан зиёд юз ёшдан ошган нуронийлар яшашмоқда. Елкасида аср юкини кўтарган шу табаррук инсонлар номидан дил сўзларимизни сизга йўллаймиз. Азиз бошимиз нималарни кўрмади. Етмиш йилдан ортиқ вақт мобайнида социализм жамияти ўзбекнинг ўзлигига, анъанасига, урф-одатига путур етказди. Динимиздан, тилимиздан узоқлаштирди. Ачинарлиси шуки, қўли гул деҳқонларимиз йиллар мобайнида заҳмат чекиб ишлаб, мамлакатга миллион-тонналаб оқ олтин, ноз-неъмат ҳадя этдилару, бебаҳо бойликни сув—текинга сотдилар. Оқибатда уларнинг бири икки бўлмади, қишлоқларда ҳаёт қашшоқлигича қолди. Бу ҳам етмаганидек ноинсофлар фидокор халқимиз пешонасига турли ёрлиқларни ёпиштиришга зўр бердилар. Раҳмат ўрнига туҳмат бўлди, бошимиз маломатдан чиқмади.

Яратганга минг қатла шукрки, Ўзбекистон мустақилликка эришди. Ўзбек қаддини тиклади. Энди халқимиз ўз байроғига, гербига, мадҳиясига ва қомусига эга. Сўнгги икки йил ичида рўй берган ажойиб ўзгаришларни биз — юз ёшлилар бир аср мобайнида кўрмагандик. Шу бахтли кунларни кўриш насиб этганидан минг бор шукроналар айтамиз. Ўзбекистонни дунё таниди, ўзбек тилига давлат мақоми берилди, дини исломга кенг йўл очилди, одамлар ҳаж сафарига бемалол боришмоқда. Маданий меросимизга, анъаналарга муносабат тубдан ўзгарди. Бунинг учун Сизга чин дилдан раҳматлар айтамиз. Зеро, Останкино телевидениеси орқали намойиш қилинган кўрсатув ҳам республика равнақи, халқ бахт-саодати йўлида амалга ошираётган улкан ишларингиз, кенг кўламли фаолиятингизга берилган муносиб баҳодир!

Қадрли Президентимиз!

Бозор шароитида муаммоларнинг кўпаяётганлиги, нарх-навонинг ошаётганлиги ҳаёт кечиришни мураккаблаштираётир. Шуни ҳисобга олиб меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш учун барча имкониятни ишга солаяпсиз. Биринчи навбатда боқувчисиз оилалар, ногиронлар, етим-есирлар, уруш ва меҳнат фахрийлари ҳақида алоҳида қайғураётганлигингиз Сизни катта савобга мушарраф этмоқда. Ҳаётбахш фармонлар ижросини таъминлаш мақсадида катта маблағ ажратиш иқтисодий таназзул даврида ғоят оғир кечаётганлигини халқимиз кўриб-билиб турибди. Одамлар қийинчиликларнинг туб сабабларини тўғри тушунишмоқда. Муҳими, Ўзбекистон Олий Кенгаши сессиясида таъкидланганидек, халқимиз жипслашиб, бир-биримизга меҳрли, оқибатли бўла бошладик. Шу боис республикада тинчлик, хотиржамлик мустаҳкам қарор топди. Бу энг катта бойликдир. Биз — нуронийлар ана шу бойликни кўз қорачиғидек асраш ишига муносиб ҳисса қўшамиз. Мураккаб шароитда интизомни мустаҳкамлаш, эл насибасини туя қилаётган учарлар, ўғрилар, безориларга қарши кўрилаётган қатъий чора-тадбирларни қизғин қўллаб-қувватлаймиз.

Биз — юз йилдан ортиқ умр кўрган нуронийлар яратгандан сўраймиз: ҳур Ўзбекистонимизга тинчлик-хотиржамликни барқарор этсин, қалбларимиздан имону эътиқод кўтарилмасин, ёшларимизга инсофу товфиқ берсин. Шу заминда яшаётган барча миллат ва элат вакиллари ҳамжиҳатликда ҳаракат қилиб, мурoду мақсадларига етсинлар. Улуғ режаларни рўёбга чиқаришда ота-бобомизнинг руҳи мададкор бўлсин. Мамлакатда, ер юзида мустаҳкам тинчлик учун қатъий туриб курашаётган одил, халқпарвар Президентимизга куч-қувват бахш этсин, ишлари ҳамиша олдинга боссин, бизнинг ёшимизга етиб фидойи меҳнатларининг роҳатини кўрсинлар!

Дуои салом билан.

Адолат МУСАЕВА,
Термиз районидаги «Коммуна» жамоа хўжалиги, 108 ёш.
Тангриқул ЖЎРАЕВ,
Шаҳрисабз районидаги «Киев» жамоа хўжалиги, 108 ёш.
Оққиз ИСАҚУЛОВА,
Жалолқудуқ районидаги «Дўстлик» жамоа хўжалиги, 108 ёш.
Мақсад ПАРДАЕВА,
Ғиждувон районидаги «Пахтаобод» жамоа хўжалиги, 108 ёш.
Эргаш ҚОСИМОВ,
Янгиқўрғон районидаги Заркент қишлоғи 107 ёш.
Жаннат РАҲИМОВА,
Шаҳрихон шаҳри, 107 ёш.
Муслима НАЗАРОВА,
Фарғона районидаги Ёрмозор қишлоғи, 107 ёш.
Зиёвуддин БОЗОРОВ,
Қоракўл районидаги Охунбобоев номли жамоа хўжалиги, 106 ёш.
Раҳима ЖУМАНИЁЗОВА,
Янгиариқ районидаги Кўриктом қишлоғи, 105 ёш.

ТОШКЕНТ АЗАЛДАН ТИНЧЛИК ВА ДЎСТЛИК ШАҲРИ БЎЛИБ КЕЛГАН. БОШИМИЗГА КУЛФАТ ТУШГАН КЕЗЛАРДА ЎЗБЕК ХАЛҚИНИНГ БИРОДАРЛИК ЁРДАМИ БЕҚИЁС БЎЛДИ.

Имомали РАҲМОНОВ,
Тожикистон Республикаси Олий Кенгашининг Раиси.

Оталар бизнинг бахтимиз, суянган тоғларимиздир. Улар ҳамиша эзгу ниятлар билан яшашади, эл-юрт тинчлиги, фарзандлар бахти-саодати ҳақида қайғуришади. Ўш вилоятининг Фрунзе райони хўжаликларида турли миллатга мансуб, бундай ажойиб инсонлар кўп. Нуронийлар тўю тантаналарга бош-қош. Нафақадорлар ҳам ўзларини сафда деб билиб, ёшларни анъаналарга садоқат руҳида тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшишмоқда.

Бултур ёз ойида олинган ушбу суратда Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, ўшлик Фозилжон ота Тошев, қўшни Фарғона вилоятининг Қувасой шаҳридан Рўзимат ота Расматов ва Фрунзе районидаги Ленин номли жамоа хўжалиги меҳнат фахрийси Патулла Зоировлар «Учқўрғон» чойхонасида суҳбат қуришаётган пайт акс эттирилган.

С. ПУКАСЕНКО олган сурат.

Қўш саҳифани «Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбирлари Мирғиёс ҚАЮМОВ, Наримон ОРИФЖОНОВ, Талъат СОЛИЕВ тайёрлашди.

ТУРК ЎҒЛИ—ХОРАЗМ ФАРЗАНДИ

ХОРАЗМ — фалакнинг гардиши билан бу заминга келиб, муқим яшаб қолган жуда кўп миллат вакилларига иккинчи она юрт бўлган кўҳна ва қадимий, бағри кенг, меҳри уммон, мурувватга макон диёр. Воҳа аҳли, айниқса хиваликлар ўз фарзандидек ардоқлаган, «Ҳусаин афанди» дея алқаб, бошларига кўтарган турк фуқароси Ҳусаин Исмоил ўғли ана шундай кишилардан бири эди.

Ҳусаин афандининг Хоразмга сафарини тақдир тақозоси десак, балки тўғри бўлар.

Келинг, яхшиси, аввал сизни Ҳусаин афандининг кимлиги билан таништирай. Собиқ Хива ноҳияси партия комитети архивида диққатимизни жалб этган битта «таржимаи ҳол» сақланяпти. Бу ҳужжат Ҳусаин афанди қўли билан битилган бўлиб, унда шундай жумлаларни ўқиймиз:

«Мен Ҳусаин Исмоилов 1889 йили 20 апрелда Туркиянинг Арзурум вилояти, Арзинкон шаҳрида деҳқон оиласида туғилганман. 1909 йилгача отам қарамоғида бўлдим. Бизлар 24 ака-ука эдик. Шу давр ичида бошланғич, тўлиқсиз ва ўрта мактабларда ўқидим. 1909 йилда Туркиянинг Истанбул шаҳрида ҳарбий мактабга ўқишга кирдим ва 1912 йилда тамомлаб, взвод командири деган номни олдим. 1912—1913 йилларда Болқон урушида, у тамом бўлгандан кейин биринчи жаҳон урушида қатнашдим. 1916 йилнинг 19 июлида асирга тушгач, Кастрома шаҳрига, у ердан эса Сибирнинг Красноярск шаҳрига бордим...».

Уни 1917 йил Октябрь воқеаларидан кейин ҳам деярлик уч йилгача асирликда сақлашган. 1920 йилнинг май ойидагина ҳарбий лагердан озод қилишиб, Ватанига қайтишга рухсат беришган. Аммо тақдир уни Хоразмга етаклайди. «Хоразмда мавжуд бўлган хонлик даври тугатилиб, Халқ республикаси барпо этилганлиги сабабли, — деб давом этади Ҳусаин Исмоилов ўз таржимаи ҳолида, — ёш совет республикасига хизмат қилиш учун беш нафар ўртоғим билан 1920 йил сентябрида Хива шаҳрига келдик. Бу даврда собиқ хон амалдорлари ва босмачилар бош кўтариб, қаршилик кўрсатишаётган бир вақт эди...».

Ёш жумҳурият ҳарбий инқилоб шўроси унга ҳарбий кадрлар тайёрлаш вазифасини топширди. Ҳусаин Исмоил ўғли бу вазифани амалга ошириш учун шу йилнинг ноябрь ойида Хива шаҳрида ҳарбий мактаб очиб, кўпгина маҳаллий ёшларга сидқидилдан таълим берди. Улар қисқа муддат ичида малакали ҳарбий кадрлар бўлиб етишди.

1922 йил июнь ойида Ҳусаин Исмоил ўғли маданий-маориф жабҳасида фаолият кўрсатишга ўтказилди ва у Хоразм Халқ Шўро жумҳурияти халқ маорифи нозирининг ўринбосари вазифасига тайинланди. У ўзининг билими, маҳорати ва истеъдодини ана шу муҳим соҳада янада равшанроқ намоён этди. Ўлкада саводсизликни тугатиш мактаблари, етим-есирлар учун болалар уйлари, маориф, маданият ва санъат ходимлари уюшмалари, муаллимлар тайёрлайдиган таълим-тарбия билим юртлари ташкил этиш, маданий-оқартув муассасалари, клуб ва корхоналар, кинотеатрлар очишда Ҳусаин Исмоил ўғли сидқидилдан хизмат қилди. У Хоразм маорифининг дарғаси, 1913-18 йилларда Туркиянинг Истанбул шаҳридаги семинарияда таълим олган Муллабекжон Раҳмонов, ўзбек киноси асосчиси, ХХСР молия нозири Худойберган Девонов, «Инқилоб қуёши» рўзномаси муҳаррирларидан бири, бошқирд адабиёти классиги Афзал Тоҳиров, татар зиёлиси Мадраҳим Сайдашев, Али Муллаёров ва бошқалар билан яқиндан дўстлашиб, Хоразмнинг порлоқ истиқболи йўлида ўз ғайратини аямади. Атоқли шоир, драматург ва бастакор Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий Хоразмда яшаб, фаолият кўрсатган даврида у билан ҳамкорликда халқ санъатини юксалтиришга қўшган ҳиссаси ҳам алоҳида таҳсинга сазовордир. Ҳусаин Исмоил ўғли 1922 йилда Хивада ҳашар йўли билан қурилиб фойдаланишга топширилган ва ўша даврнинг «мусулмон ўлкасидаги энг катта театруси» деб ном олган улкан театр биносини бунёд этишда ҳам фаоллик кўрсатди.

Ҳусаин афанди миллий чегараланишдан кейин ҳам у округ халқ таълими бўлимида, бир неча йил Манғит ноҳияси ижроия қўмитаси раиси вазифасида меҳнат қилди. 1931 йилдан кейинги умрини муаллимликка бағишлади. Хива педагогика билим юрти, қишлоқ хўжалик техникуми ҳамда умумий таълим мактабларида чорак асрдан кўпроқ дарс берди. Унинг қўлида малакали раҳбар кадрлар, моҳир педагоглар, ёзувчи ва шоирлар, фан номзодлари ва докторлари етишиб чиқди.

1937 йиллар қатағони Хоразмда муқим яшаб қолишга қарор қилган Ҳусаин афандини ҳам четлаб ўтмади. Уни қаттиқ назорат остига олишди. 1937-39 йиллар давомида қамаб қўйиб, неча марталаб терговларга судрашди. Хоразмни иккинчи макон этган зиёкор турк фарзанди 1959 йилнинг 25 июлида оғир хасталикдан сўнг бандаликни бажо келтирди. Уни минглаб хиваликлар, қишлоқлардан етиб келган сон-саноқсиз шогирдлари сўнгги йўлга кузатишди.

Шахсий ҳаётда ҳам ибрат ва намуна кўрсатган Ҳусаин афанди беш нафар фарзандни камолга етказган эди. Унинг катта ўғли Усмон Ҳусаинов Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлди. Ғолиб исмлик ногирон фарзанди ҳам 1981 йилда оламдан ўтди. Ҳусаин Исмоил ўғлининг уч нафар қизи бугун барҳаёт. Зарафшон, Зарбдор ва Иқболхон Ҳусаиновалар эндиликда беш-олти нафар неваранинг суюкли бувижониси.

Хиваликлар Ҳусаин афанди Исмоил ўғли номини тез-тез эҳтиром билан тилга олиб, унинг порлоқ хотираси олдида таъзим бажо келтиришади. Шаҳар биқинидаги Шоҳимардонбува қабристонининг кўримли жойига ўрнатилган мозори олдидаги саҳн байрам ва ҳайитларда турфа ранг гулларга тўлиб кетади.

...Ҳусаин афанди қатағон йилларигача Туркиядаги қариндошлари билан хат олишиб, яқин алоқада бўлиб турган, ҳатто бир гал уларга ўзи, турмуш ўртоғи Қурбонжон, ўғли Усмонжон ва қизи Зарафшонлар билан тушган суратини ҳам жўнатган эди. Зеро, ушбу мақола боис, Ҳусаин афанди Исмоил ўғлининг фарзандлари билан унинг Туркияда яшаётган авлодлари бир-бирларини топишиб, ўзаро борди-келди алоқалари бошланиб кетса ажаб эмас.

Эркин МАДРАҲИМОВ.

КЕЛАЖАК ЭГАЛАРИ МУРАББИЙСИ

Қарши район халқ таълими бўлими ходимлари ёш авлод тўғрисида тинимсиз ғамхўрлик қилиб келаётганликлари туфайли болалар муассасалари сони тобора ортиб бораяпти. Ҳозир районда 12 та болалар боғчаси ишлаяпти. Уларда меҳнаткашларнинг 2416 нафар ўғил-қизлари тарбияланмоқда.

Райондаги «Камалак», «Наврўз», «Қуёшча», 1-«Юлдузча» болалар боғчаларида фарзандларимизнинг соғлом камол топишлари, ёшлик даврини хушчақчақлик билан ўтказишлари учун барча шароитлар муҳайё этилган. Болалар муассасаларида кичкинтойлар ухлайдиган, ўйнайдиган, овқатланадиган хоналар дид билан безатилган. Тажрибали тарбиячилар жажжи-кичкинтойларнинг ҳар томонлама камол топишлари йўлида бутун куч ва билимларини сарфламоқдалар.

— Районимиздаги энг намунали тарбия масканларидан бири Бешкентдаги 1-«Юлдузча» болалар боғчасидир, — дейди биз билан суҳбатда халқ таълими бўлими методисти Элмира Холмирзаева. — Мазкур боғчага шу соҳада 25 йилдан буён ишлаб келаётган Розия Раҳимова мудирлик қилмоқда. Боғчада меҳнат қилаётган 35 нафар ходимларнинг фикри-зикри болаларни меҳнатсевар, соғлом ўстиришга қаратилган.

Ҳақиқатан ўз фарзандидан кўнгли тўқ ота-онанинг иши унумли бўлади. Буни яхши ҳис қилган район халқ таълими ходимлари ёш авлоднинг ҳар томонлама камол топиши учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

* * *

СУРАТДА: 1-«Юлдузча» болалар боғчасининг тарбиячиси Мунаввархон Рўзиева.

Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

Футбол янгиликлари

Газетамизнинг ўтган сонларида Москвада Мустақил давлатлар ҳамдўстлигига кирган жумҳуриятлар чемпионлари ўртасида мусобақа ўтказиш режалаштирилганлиги ҳақида хабар берган эдик. Унда собиқ Иттифоқнинг олий табақасида ўйнаган кучли жамоалар қатнашиш истагини билдирди. Чунончи, улар орасида Тошкентнинг «Пахтакор» командаси ҳам бор.

Лекин масаланинг баҳслашишга сабаб бўладиган бир томони мавжудлигини алоҳида таъкидлаш керак. Гап шундаки, ўтган йили жумҳуриятимизнинг футбол бўйича биринчи миллий чемпионати илк бор ўтказилиб, мусобақа ниҳоясида маррага икки жамоа тенг очко тўплаган ҳолда келди. Булар Тошкентнинг «Пахтакор» ва Фарғонанинг «Нефтчи» жамоаларидир. Шундай экан, мустақил давлатлар ҳамдўстлиги чемпионлари соврини мусобақасига бир «Пахтакор»нинг тавсия этилиши тўғри бўлармикин? «Нефтчи» ҳам «Пахтакор» каби Ўзбекистон чемпиони, деб эълон қилинган эди-ку, ахир?

Украина баҳорги биринчилигининг ғолиби «Таврия» (Симферополь) жамоасининг мазкур мусобақада қатнашиши ҳам муаммо бўлиб турибди. Негаки, Украина Футбол уюшмаси мазкур жамоанинг ғолиблар соврини мусобақасида иштирок этишига қарши чиқмоқда.

* * *

Ўтган йилги Россия биринчилигининг ғолиби Москванинг «Спартак» клуби Германиянинг Гамбург шаҳрида кичик футбол бўйича бўлиб ўтган йирик халқаро мусобақанинг финал матчини Голландиянинг «Гронинген» клуби билан ўтказмай туриб, Берлинга йўл олди. Москвалик футболчилар бу ерда яна бир халқаро учрашувда қатнашдилар. Улар дастлаб «Вердер» клубини 5:2 ҳисобида енгиб, «Бавария» жамоасига 3:5 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Шундан кейин спартакчилар «Герта», «Байер» ва «Нюрнберг» клубларини йирик ҳисобларда мағлубиятга учратдилар. Аммо ярим финал учрашувида уларнинг омади келмади, юқорида зикр этилган «Герта» клубидан 4:7 ҳисобида мағлубиятга учрадилар. Натижада халқаро мусобақада учинчи ўринни эгаллашди. Биринчи ўрин эса «Бавария» клубига насиб этди.

Спартакчи Владимир Бесчастних мусобақанинг энг яхши ўйинчиси деб топилди. Эслатиб ўтамиз, пахтакорчи Андрей Пятницкий «Спартак» шарафини ҳимоя қилмоқда.

ЎЗИ МИТТИЮ ЗАРАРИ КАТТА

Иқтисодиётимизни янада ривожлантириш, турли-туман саноат корхоналари, ишлаб чиқариш, маданий-маиший муассасалар қуриш ишлари қулоч ёймоқда. Айни пайтда янги бинолар ва уй-жойларни турли зараркунандалардан сақлаш, муҳофаза қилиш муаммоси кўндаланг бўлмоқда.

Маълумки, Ўзбекистон ҳудудида хусусий иморатларнинг аксарияти пахса ёки синчкорлик усули билан барпо этилади. Айрим зараркунандалар борки, иморатларга ишлатиладиган ёғоч ва унинг қисмлари билан озиқланиб, катта зарар етказади. Ана шундай ҳашаротларга термитлар туркуми вакиллари ҳам киради. Бу зараркунандаларни Фарғонада қизил ва сариқ чумоли, ваҳма қурт. Самарқандда қирчумоли, сариққумурсқа, Қашқадарёда вайронқурт, деб атайдилар.

Термитлар қадимги ҳашаротлардан. Курраи заминимизда бундан 400 миллион йил муқаддам пайдо бўлган. Сувараклар уларнинг бевосита аждодлари саналади. Термитлар жамоа бўлиб яшайдиган ҳашаротлар жумласидан. Бир оиладаги вакиллари сони юзтадан бир неча мингтагача етади. Битта жамоадаги вакиллари эса миллионта ва ундан ҳам ортиқ бўлади.

Термитларнинг Ер юзида 150 га яқин уруғи, икки мингдан ортиқ тури тарқалган. Кўпчилик турлари асосан тропик минтақаларда учрайди. Туркистон ва катта Каспий орти термитлари Ўзбекистон ҳудудида кўп тарқалган. Улар халқ хўжалигига ҳам фойда, ҳам зарар келтиради. Фойдаси шуки, тупроқда яшовчи ҳашаротлар сифатида ер унумдорлигини ошириб, унинг турли қатламларини аралаштиради, минерал, айниқса, азотли бирикмалар билан бойитади, оксидланишни кучайтиради. Термитлар инсон учун фойдали бўлган кўплаб умуртқали ва умуртқасиз ҳайвонлар учун тўйимли озуқа манбаи ҳамдир.

Аммо улар келтирадиган зарар фойдага қараганда бир неча юз баробар ортиқдир. Турар-жой ва саноат бинолари, мактаблар, темир-йўлларнинг ёғоч қисмлари, симёғочлар, уй-рўзғор буюмлари, ҳатто мебель, кийим-кечак, гилам, қоғоз ва шунга ўхшаш маҳсулотлар билан озиқланиб, катта зиён келтиради. Бундан ташқари табиий ўтлоқлар, қумни мустаҳкамлаш учун экилган ўсимликлар, дов-дарахтларга талафот етказади.

Дунё миқёсида термитлар келтирадиган зарар ҳар йили 250—500 миллион фунт стерлингни ташкил этади. Уларга қарши курашиш учун эса 2 миллиард доллар сарфланади.

Ўзбекистон ҳудудида, юқорида айтганимиздек, икки тур—катта Каспий орти ва Туркистон термити энг хавфли ҳисобланади. Улар Фарғона, Наманган, Самарқанд, Жиззах, Бухоро, Қашқадарё вилоятларининг қатор районлари, Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус шаҳри ва бир неча туманлари, жумладан Тошкент шаҳрида ҳам сезиларли даражада зарар келтирмоқда. Уларнинг хуружи натижасида турар жой биноларидан фойдаланиш 10—15 йил, ҳатто ундан ҳам ортиқ муддатга қисқармоқда. Бу кўрсаткич Фарғона вилоятининг Бешариқ, Олтиариқ, Риштон, Самарқанд вилоятининг Нуробод, Каттақўрғон, Нурота, Жиззах вилоятининг Фориш районларида янада юқори.

Шуни таъкидлаш жоизки, термитларнинг асл макони саҳро ва ярим саҳролардир. Бундай ерлар сўнгги йилларда инсон томонидан кўп ўзлаштирилди, суғориладиган майдонлар кенгайди. Натижада термитлар жон сақлаш тарзини ўзгартирди, одам истиқомат қиладиган ерларга кўчиб, уйларга зарар етказа бошлади. Бундай шароитларда термитларни ўрганиш катта моҳият касб этмоқда. Ўрта Осиёдаги илмий-тадқиқот муассасаларида термитларнинг яшаш тарзи, халқ хўжалигига етказаётган зарари, уларга қарши кураш чораларини ўрганиш юзасидан олиб борилаётган ишлар талаб даражасидан орқада қолмоқда. Чунончи, термитларнинг тарқалиши, яширин ҳаёт тарзи тўла ўрганилмаган. Уларга қарши ишлатилган айрим заҳарли моддалар кучли, инсон саломатлигига зарарли эканлиги аниқланиб, ишлаб чиқаришдан олиб ташланган.

Эндиликда кимёвий бирикмалардан хлорофос, севин, мендин кабилар қўлланилаётган бўлса-да, мақбулроқ, атроф-муҳитга ва инсон соғлигига зарар етказмайдиган янги дориларни топиш долзарб муаммо бўлиб қолмоқда.

Ҳозирча бу зараркунандага қарши курашда қуйидаги оддий усуллардан фойдаланиш тавсия этилади. Эрта баҳорда (мартнинг иккинчи ярми, апрель бошларида қанотли жинсларнинг учиш даврида) қишлоқ ва шаҳарлар аҳолиси, мактаб ўқувчилари ёрдамида уларни қириб, иложи борича тарқалишига йўл қўймаслик керак. Ин-уя атрофида учишга тайёрланаётган қанотли зотларини оёқ билан эзғилаб ёки қайноқ сув ва нефть маҳсулотларини қуйиш йўли билан ҳам ўлдириш мумкин. Термит уяларига 15—20 сантиметр чуқурликда ағдариб, сув қуйиш, улар кўп бўлган жойлар текисланиб, суғориш талаб этиладиган кўп йиллик ўсимликлар экиш ҳам яхши натижа беради. Термитлар кўпайган даҳаларда иложи борича хонадон ва корхоналарда санитария-гигиена тадбирларини кучайтириш лозим. Зарарланган ёғоч ва ундан тайёрланган материалларни уйда сақлаш мумкин эмас. Янги қурилаётган иморатларга илгари термит билан зарарланган ёғочларни ишлатиш тақиқланади.

Юқоридаги тавсиялар термитларнинг тарқалишини бир мунча камайтиради. Уларга қарши кураш йўлларини ишлаб чиқиш учун мазкур зараркунандаларнинг экологияси ва биологиясини яхши билиш керак. Бу борада олийгоҳимиз олимлари қатор ишларни амалга оширмоқдалар. Улар билан бамаслаҳат иш кўриш катта фойда келтиради.

Раъно МАВЛОНОВА,
Ўзбекистон ФА зоология ва паразитология институтининг илмий ходими, биология фанлари номзоди.

Абдусодиқ НАМОЗОВ,
институт аспиранти.

ЭРК ТИМСОЛИ

Каптар тинчлик рамзи эканлигини кўпчилик билади. Лекин бу ақида қаердан келиб чиққанлигидан хабардор кишилар кам. Афсоналарга қараганда, уруш худоси Марс ўз дубулғасига каптар ин қурганини кўриб жангга киришдан воз кечган экан. Қаранг, касби кори уришиш бўлган илоҳий қаҳрамон қуш инини бузиб, унга озор етказишга ўзида рағбат сезмаган, натижада қирғин-барот урушнинг олди олинган. Шу-шу каптар тинчлик рамзига айланган.

Олимларнинг гувоҳлик беришича, ёввойи каптарлар ер юзида бундан 35 миллион йил илгари пайдо бўлган. Улар қачон қўлга ўргатилгани эса аниқ эмас. Ҳозирги каптарларнинг аждоди қорамтир-кўк ёввойи каптардир. То шу кунгача уни Шимолий Африка, Жанубий Осиё, Европа, Кавказда, Урал тоғининг жанубий тизмаларида, Олтойда учратиш мумкин.

Каптар ўзгаришга мойил қуш. Унинг шу хислатидан фойдаланиб ранг-баранг тоифадаги ва кўринишдаги каптарлар яратилган. Хонаки каптарларнинг 150 дан ортиқ тури мавжуд. Вазифаларидан келиб чиқиб эса каптарлар тўрт тоифага бўлинади: хабарчи, пойгачи, намойиш ва гўшт учун.

Хабарчи каптарлар алоқа мақсадларида қўлланилган, лекин радио ва телефон кенг тарқалгач, уларнинг аҳамияти йўқолди ҳисоби. Ҳозир уларни спорт мақсадларида урчитишмоқда. Яхши машқ қилдирилган хабарчи каптар соатига 60—70 чақирим тезликда уча олади. Ҳаво ёмон пайти парвоз баландлиги 100—150 метрни, очиқ ҳаво пайти 300—350 метрни ташкил этади. Мусобақа чоғи бундай каптарлар тўхтамасдан 500—600 чақирим масофани босиб ўтиши мумкин.

Пойгачи каптарлар ташқи кўриниши, парвоз қилиш усуллари билан ажралиб туради. Улар ўртасида, айниқса, турман дея ном олган тоифа машҳур. Турманлар парвоз пайти умбалоқ ошади, бошқа мураккаб ҳолатларни намойиш қилиб «қулайди». Баъзан турманлар умбалоқ ошишга берилиб кетиб, томга ёки ерга шиддат билан урилиши ҳолатлари қайд этилган.

Намойиш учун боқиладиган каптарлар ҳар хил кўриниш, рангга эга. Уларнинг бошида тожи, кўкрагида жингалак кокили, кўзида «кўз ойнаги», оёғида патлари бўлиши мумкин ва ҳоказо.

Франция, АҚШ, Италия, Венгрия каби мамлакатларда гўштга боқиладиган каптарлар тоифаси мавжуд. Каптар гўштини етиштириш саноат асосига қўйилган бўлиб, фермаларда 80—100 минг каптар парваришланади. Бундай каптарларнинг тирик вазни 900—1400 граммгача боради. Шуни айтиш кераки, кексайган каптарнинг гўшти қаттиқ, камҳазм бўлади.

Каптар иккитадан кўп бола очмайди. Тухум вазни 17—27 грамм атрофида. 17—19 кунда, баъзан 25—30 кунда жўжаси чиқади. Уларнинг бадани момиқ билан қопланган. 6—8 кун дегандагина кўзини оча бошлайди. 10—12 кун ота-она қарамоғида бўлиб, бир ойлардан кейин мустақил ҳаётга киришади. Каптарлар ини атрофида 40 чақирим жойғача емиш излайди.

Шермуҳаммад ЙЎЛДОШ ўғли.

Қадимдан ўз санъати билан ер юзи халқларини мафтун этиб келаётган ўзбек усталарининг иши кейинги вақтда янада ривож топмоқда. Халқ хунармандчилигининг ранг-баранг соҳаларида яратилган маҳсулотлари ҳамиша харидоргир. Бизнинг шаффоф сополларга чизилган ранггин нақшлар кўпчиликка манзур бўлиши билан бирга ўзига хослиги туфайли ажралиб туради.

Сиз суратда кўриб турган ишчи Хива бадиий сопол буюмлар заводида меҳнат қилади. У кунига 70 дан зиёд маҳсулотга безак беради. Шунинг учун ҳам илғор мусаввира Ҳосият Асқаровани заводда ҳамма ҳурмат қилади.

Зоир ХОЛМИРЗО ўғли олган сурат.

Жамғарма Банки

ПУЛИНГИЗНИ ЖАМҒАРМА БАНКИДА САҚЛАСАНГИЗ, ҚАДРСИЗЛАНИШИНИНГ ОЛДИНИ ОЛАСИЗ!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЖАМҒАРМА БАНКИ 1993 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАБ БАНК МУАССАСАЛАРИДА САҚЛАНАЁТГАН ОМОНАТЛАРНИНГ ФОИЗ СТАВКАЛАРИНИ ОШИРДИ. УЛАР ҚУЙИДАГИ МИҚДОРЛАРНИ ТАШКИЛ ЭТАДИ:

ЙЎҚЛАБ ОЛИНАДИГАН ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА — 10 ФОИЗ;

САҚЛАНИШ МУДДАТИ БЕЛГИЛАНГАН ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА:

— 1 ЙИЛДАН 3 ЙИЛГАЧА — 20 ФОИЗ;
— 3 ЙИЛДАН 5 ЙИЛГАЧА — 30 ФОИЗ;
— 5 ЙИЛДАН КЎП БЎЛГАНДА — 45 ФОИЗ;

ЁШЛАР-МУКОФОТ ОМОНАТЛАРИ БЎЙИЧА — 20 ФОИЗ;

МАҚСАДЛИ БОЛАЛАР ОМОНАТЛАРИ ВА ТЎПЛАНАДИГАН ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА — 45 ФОИЗ;

ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР БЎЙИЧА — 6 ФОИЗ.

ЖАМҒАРМА БАНКИ ЭНГ ИШОНЧЛИ БАНК БЎЛИБ, ОМОНАТЧИЛАР ОЛДИДАГИ БАРЧА МАЖБУРИЯТЛАРНИНГ БАЖАРИЛИШИГА ДАВЛАТ ТОМОНИДАН КАФОЛАТ БЕРИЛАДИ.

Ўзбекистон Жамғарма банки.

Бош муҳаррир ўринбосари М. ҚАЮМОВ.

Газета таҳрир ҳайъати: Н. ҚАЮМОВ, М. ИСЛОМОВ, М. МИРЗАЕВ, Х. РАҲМАТИЛЛАЕВ, Т. ҚЎШАЕВ, Н. ЁҚУБОВ (бош муҳаррир), С. САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), О. ҒОФУРОВ (масъул котиб), Н. ОРИФЖОНОВ, Т. СОЛИЕВ, Р. ТУРСУНОВ, К. РИХСИЕВ, Э. ИБРОҲИМОВ.

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, «Ўзплодовошчвинпром» концерни, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, «Қишлоқ ҳақиқати» журналистлари жамоаси.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб—33-09-93, Масъул котиб ўринбосарлари—32-56-25. Деҳқончилик бўлими—32-56-35, 32-54-51, 33-09-93. Қайта ишлаш саноати бўлими—32-56-31. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 32-56-34. Чорвачилик бўлими—32-56-22. Мелиорация ва қишлоқ қурилиши бўлими — 32-56-33. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 33-09-93. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий органлар бўлими — 32-54-49, 32-54-52. Безатиш бўлими — 32-58-79.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Ленинград кўчаси, 32. Нашр кўрсаткич —64.602. 1 2 3 4 5 6

Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.00. Буюртма Г—09.